

YAŞLI HASTALARDA UYGUNSUZ ADH SALINIMINA BAĞLI CİDDİ HİPONATREMİ

Berrin Telatar¹, Aslı Çurgunlu², Deniz Eker³

¹İstanbul Bilim Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul

²İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Geriatri Bilim Dalı

³Psikiyatri Anabilim Dalı

AMAÇ: Yaşlı hastalarda medikal problemlerin çokluğu birden fazla ilaç kullanımını gerektirmektedir. Bu da ilaçlara bağlı yan etkilerin daha sık ve daha şiddetli olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu sunumda antiepileptik ve antidepresan kullanan yaşlı hastalarda tiyazid grubu diüretik etkili ilaçların derinleştirdiği ciddi hiponatremiye dikkat çekmeyi amaçladık.

BULGULAR: Üniversite Hastanesi Acil Polikliniğine bulantı, kusma, halsizlik ve şuur bulanıklığı şikayeti ile getirilen yaşları 68-99 arasında değişen ve % 80'i bayan olan beş hasta vaka grubumuzu oluşturdu. Hastaların hepsi yatarak tedavi edildi. Hiçbirinde konvülsiyon ve yoğun bakım ihtiyacı gelişmedi.

İki olgumuzda tiyazid ve antidepresan, üçüncü olguda tiyazid ve antiepileptik, dördüncü olguda tiyazid içermeyen ikili antihipertansif ve antidepresan, son olgumuzda ise tiyazid, antiepileptik ve antidepresan ilaçlar birarada kullanılıyordu. Antiepileptik tedavi bir olguda epilepsi, diğerinde ise serebrovasküler olay nedeniyle başlanmıştı. Antiepileptik olarak karbamazepin ve okskarbazepin; antidepresan olarak da SSRI (serotonin geri alım inhibitörü) grubundan citalopram kullanıldığı tespit edildi.

Özetle olguların % 80'ni hipertansiyon nedeniyle tiyazid grubu diüretik içeren antihipertansif kullanmaktaydı; % 40'ı tiyazid ve SSRI, % 40'ı tiyazid ve antiepileptik, % 20'si ise tiyazid, SSRI ve antiepileptik ilacı birarada kullanıyordu. Olguların tümünde böbrek fonksiyon testleri (BUN, kreatinin) ve glukoz normaldi. Hastaların serum sodyum değerleri 107-119 mEq/L aralığında değişiyordu. Sadece bir olguda hipopotasemi gelişti ve potasyum replasmanı yapıldı. Vakaların tümünde Normovolemik Hipoozmolar Hiponatremi tespit edildi. Vakalarımızda plazma osmolalitesi 225-250 mOsm/L arasında saptandı. Tedavide aralıklı isotonik ve serum sale perfüzyonu uygulandı. Tiyazid grubu diüretiğin ve/veya SSRI grubu antidepresanın kesilmesi ile serum sodyum değerleri normale döndü.

SONUÇ: Ciddi hiponatremi (serum sodyum konsantrasyonunun < 115 mEq/L olması) şuur bulanıklığı, konvülsiyonlarla seyreden ve agresif tedaviyi gerektiren acil bir durumdur. Nörolojik bulgular sıklıkla Na değerleri 125 mEq/L'nin altına indiğinde ortaya çıkmaktadır. Antiepileptik ve özellikle SSRI grubu antidepresan kullanımının Uygunsu ADH (Antidiüretik Hormon) Salınımı'na neden olduğu bilinmekte ve ortaya çıkan hiponatremi tiyazid kullanımı ile tehlikeli bir hale gelmektedir. Bu nedenle özellikle yaşlı hastalarda antiepileptik, SSRI ve tiyazid grubu ilaçların bir arada kullanılması durumunda çok dikkatli olunması ve belirli aralıklarla serum elektrolit kontrolü yapılması son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, SSRI, Tiyazid, Antiepileptik, Hiponatremi, Uygunsu ADH Salınımı